

ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА...», «ГЛОБАЛЬНА...» ТА «СВІТОВА ЕКОНОМІКА» У НАВЧАЛЬНОМУ ПЛАНІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Войтко С. В., д.е.н., професор,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
s.voytko@kpi.ua

Навчальні плани вищих навчальних закладів за трьохрівневою системою підготовки фахівців за спеціалізацією «Міжнародна економіка» пропонують дисципліни, які є подібні чи однотипні на рівні бакалавра, магістра та доктора філософії. Це світова практика, яка використовується і нами. На сьогодні в Україні впроваджуються положення нового Закону України «Про вищу освіту» [1]. У зв'язку з цим зменшилася кількість дисциплін, окремі дисципліни були об'єднані, інші отримали нові назви. Це звичайна трансформація освітнього процесу та гармонізація у межах євроінтеграції України. До того ж вищі навчальні заклади мають значний рівень автономії: насичення навчальних планів дисциплінами формують фахівці ВНЗ, які враховують потреби ринку праці та можливості наявного кадрового забезпечення навчального процесу. Склалося так, що назва спеціалізації (у межах спеціальності) та перелік дисциплін визначає рівень її привабливості для абітурієнта, майбутнього студента. Відповідно, у результаті навчальний заклад отримує студента, якого треба підготувати як висококваліфікованого фахівця для ринку праці. Отже, доцільно так сформувати навчальний план, так його наситити дисциплінами з «далеко обіцяючими» назвами, щоб абітурієнт обрав саме цей ВНЗ. Вже інша справа потім якісно навчати цього студента.

При формуванні навчальних планів [2] за спеціалізацією «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» у КПІ ім. Ігоря Сікорського обрано підхід, який передбачає використання різних назв для дисципліни, які викладаються на різних рівнях підготовки. Так, на бакалавраті передбачена дисципліна «Міжнародна економіка» (5 кредитів ECTS), яка залишилася класичною з попереднього стандарту вищої освіти. Стосовно змістовного насичення цієї дисципліни, було прийнято рішення змінювати його не суттєво, оновлено окремі лекції, доповнено та розширено деякі теми лекцій.

Дисципліна «Глобальна економіка» (4 кредити ECTS) викладається студентам магістратури. Ідеологічно передбачалося формування змістовного насичення цієї дисципліни з врахуванням того, що основна увага має приділятися третьому етапу розвитку міжнародної економіки як такої. Оскільки перший (інтернаціоналізація) та другий (інтеграція) етапи історично набули фази завершення ще до кінця ХХ століття, а глобалізація (і як протидія їй – значна активність антиглобалістів) відзначена кінцем ХХ та початком ХХІ століть, то й виникли передумови вивчення процесів саме глобальної економіки. Тобто у змістовному насиченні дисципліни «Глобальна економіка» основна увага приділяється процесам, що характеризують розвиток економіки з початку саме ХХІ століття. Основний наголос при викладанні матеріалу цієї дисципліни ставиться на закономірності формування та перебігу глобалізаційних процесів загалом, а особливо у посткризовий (маються на увазі період після початку глобальної економічної кризи).

Відносно підготовки доктора філософії за спеціалізацією у межах спеціальності 051 «Економіка» дисципліна «Світова економіка» (6 кредитів ECTS) передбачає розгляд економічної діяльності суб'єктів вже з лише частковим врахуванням міждержавних кордонів (як обмежень у зовнішньоекономічній діяльності) зі значною часткою тем з транснаціоналізації економічних процесів. Окрема увага приділяється інформаційно-комунікаційній складовій розвитку світової економіки, адже саме ця сфера «руйнує» кордони, починаючи з відсутності такого поняття як роумінг у телефонному зв'язку між абонентами різних країн. До того ж вже комп'ютеризовані практично всі сфери діяльності з використанням єдиних протоколів обміну даними. Поступово «стандартизується» використання єдиної мови світового спілкування (англійської). Окрім того, назва дисципліни ще містить надпланетарну складову економіки, а саме значна частка високотехнологічних, наукомістких продуктів вже знаходиться на навколосеземній орбіті і працює на економіку практично всіх країн. Окремі компанії вже мають намір і фактично здійснюють відповідні дослідження і розробки з видобування корисних копалин на астероїдах, а також з колонізації Марсу.

Такий підхід до формування переліку дисциплін для різних рівнів підготовки з вищезазначеним обґрунтуванням назв надав можливість як підвищити привабливість спеціалізації «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка», так і надати студентіві знання, уміння та компетенції, що необхідні у сучасній міжнародній, глобальній та світовій економіці.

1. Про вищу освіту : Закон України [ред. від 01.01.2018р., підстава 2233-19] / Відомості Верховної Ради, 2014. – № 37-38. ст. 2004.

2. Навчальні плани. Офіційний сайт кафедри міжнародної економіки КПІ ім. Ігоря Сікорського [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ied.kpi.ua/uk/2015/09/10/навчальні-плани>